

השלמת המענים ליישובים צמודי הגדר בגבול הלבנון במרחב העירוני

הצעה להחלטה

מחליטים, בהמשך להחלטה מס' 3264 מיום 20 ביולי 2025, שעניינה קידום מענים ליישובים צמודי הגדר בגבול הלבנון ותיקון החלטת ממשלה, החלה מס' 3265 מיום 20 ביולי 2025, שעניינה תוכנית להאצה כלכלית והשבת פעילות עסקית בצפון, והחלטה מס' 3679 מיום 22 בדצמבר 2025, שעניינה התוכנית הממשלתית הרב-שנתית לשיקום וצמיחה של יישובים בטווח המכונה 9-0 ק"מ מגבול הלבנון ולעיר נהרייה – פרקי חקלאות, מים והגנת הסביבה, ובהתאם למדיניות הממשלה לעידוד הצמיחה הדמוגרפית ביישובים צמודי הגדר בגבול הלבנון, לקדם צעדים משלימים במרחב העירוני וצעדים לחיזוק הכלכלה והפעילות העסקית בכלל היישובים צמודי הגדר, כמפורט להלן.

1. הגדרות:

- א. "צמוד גדר" – יישוב שבתיו, כולם או חלקם, מצויים בטווח של עד 2 ק"מ מגבול לבנון, בהתאם להחלטה מס' 919 מיום 10 בספטמבר 2023, כמפורט בנספח א' להחלטה.
- ב. "צמוד גדר במרחב העירוני" – היישובים קריית שמונה, שלומי ומטולה.
- ג. "צמוד גדר במרחב הכפרי" – היישובים צמודי הגדר שאינם כלולים במרחב העירוני.

2. להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי (להלן – **משרד הנגב והגליל**), לקדם תוכנית להפעלת "ארנק דיגיטלי" למי שהעתיק את מרכז חייו לצמוד גדר במרחב העירוני, בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון" ומשרד האוצר. לצורך יישום סעיף, לרבות מנגנון הניהול והביצוע ושיווק ופרסום ההטבה, בכפוף לגיבוש תוכנית כאמור, יוקצה סך של 30 מיליון ש"ח בשנת 2026 מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה, ופרטי התוכנית האמורה יגובשו כך שעלויותיה יתאמו את הסכום והפריסה האמורים, וכן את התנאים שלהלן:

- א. זכאי מי שהוכח, לפי דרישת משרד הנגב והגליל, כי לא קיבל מענק חד פעמי לפי סעיף 1 להחלטה מס' 2677 מיום 12 לינואר 2025, שעניינה הארכת סיוע המדינה לתושבי יישובי הצפון והדרום באזורים המפונים ומתן סיוע לטובת חזרתם הביתה, ולא שהה במתקן אירוח במימון המדינה, וזאת בשל מגוריו ביישוב צמוד גדר, תוך שתיבחן האפשרות למתן עדיפות לחיילי מילואים, בהתאם להחלטה מס' 3004 מיום 11 במאי 2025, שעניינה הוקרה, סיוע ותגמול לחיילי מילואים המשרתים במלחמת "חרבות ברזל" ותיקון החלטת ממשלה.
- ב. מה הם החודשים המזכים שבעבורם ייטען ב"ארנק הדיגיטלי" הסך שייקבע ליחיד והסך שייקבע לזוג או ליחיד עם ילד.
- ג. השימוש בכספים שנצברו ב"ארנק הדיגיטלי" יתאפשר בבתי עסק המצויים בצמודי הגדר ובכלל המרחב שעד 2 ק"מ מגבול הלבנון. המועדים להגשת הבקשה על ידי שיעמדו בתנאי הזכאות והמועדים להעברת הסך שייקבע ל"ארנק הדיגיטלי" שלהם.

3. להנחות את משרד האוצר, לקדם תוכנית להפעלת "ארנק דיגיטלי" למי שמתגורר ביישוב צמוד גדר, בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון", משרד נגב וגליל, משרד הכלכלה והתעשייה, אשר כל היבטיה יבוצעו על ידי משרד הנגב והגליל. לצורך יישום סעיף זה, לרבות מנגנון הניהול והביצוע ושיווק ופרסום ההטבה, בכפוף לגיבוש תוכנית כאמור, יוקצה סך של 45 מיליון ש"ח בשנת 2026, מהמקור התקציבי האמור בסעיף

19(א) להחלטה, ופרטי התוכנית האמורה יגובשו כך שעלויותיה יתאמו את הסכום והפריסה האמורים, וכן את התנאים שלהלן:

- א. זכאי מי שהוכח, לפי דרישת משרד נגב וגליל, כי התגורר ביישוב צמוד גדר בתקופה שתיקבע כמזכה, ואיזה סכום ייטען ב"ארנק הדיגיטלי" ליחיד, לזוג או ליחיד עם ילד.
- ב. השימוש בכספים שנצברו ב"ארנק הדיגיטלי" יתאפשר בבתי עסק המצויים בצמודי הגדר ובכלל המרחב שעד 2 ק"מ מגבול הלבנון.
- ג. המועדים להגשת הבקשה על ידי שיעמדו בתנאי הזכאות והמועדים להעברת הסך שייקבע ל"ארנק הדיגיטלי" שלהם.

4. להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, לקדם תוכנית של מענים נוספים לתמיכה בצמיחה דמוגרפית בצמודי הגדר במרחב העירוני, בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון" ומשרד האוצר, שמטרתה ליצור מרקם חיים עירוני פעיל ותוסס, לשמר ולחזק את האוכלוסייה הצעירה ולמתג את צמודי הגדר במרחב העירוני כיעד מגורים אטרקטיבי. זאת, על ידי ליווי צעירים, משפחות צעירות וקהילות, וחיבור שלהם לאוכלוסייה הקיימת, אירועים לאוכלוסייה הצעירה, למשפחות צעירות ולקהילות נוספות בעיר, לרבות סיורים וסדנאות, קמפיינים למיתוג צמודי הגדר במרחב העירוני והאירועים שיתקיימו כאמור, שיפוז והשמשות מבנים, עידוד פעילות בילוי ושיפוז מבנים לצורך כך, פלייסמייקינג וכיוצא באלה. לצורך יישום סעיף זה, בכפוף לגיבושה תוכנית כאמור, יוקצה למשרד הנגב והגליל 45 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

5. להנחות את הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה לסייע בהפעלת תוכנית למיצוי זכויות של עסקים ביישובים צמודי הגדר על ידי אשכול גליל מזרחי ואשכול גליל מערבי, לפי העניין. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה סך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2026, מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

6. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לקבוע הוראת מנכ"ל ייעודית להאצה עסקית לעסקים ביישובים צמודי הגדר, קיימים או חדשים, תוך 60 יום, בתיאום עם מנהלת "תנופה לצפון" ומשרד האוצר. לצורך יישום סעיף זה ובכפוף לגיבוש הוראה כאמור, יוקצה למשרד הכלכלה והתעשייה סך של 18.3 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

7. להנחות את הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה להמשיך להפעיל את תוכנית "עושים עסק" לעידוד, קידום ופיתוח עסקים קטנים ובינוניים ביישובים צמודי הגדר. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה למשרד הכלכלה והתעשייה סך של 8 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מתוך המקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

8. להנחות את מינהל אזורי תעשייה במשרד הכלכלה והתעשייה להקצות מענקי הוצאות פיתוח קרקע לאזורי תעשייה ביישובים צמודי הגדר, שבהם המשרד הוא הגורם המפתח אשר גובה הוצאות פיתוח בהתאם להוראה 6.11, שעניינה מענק השתתפות בהוצאות פיתוח למפעלי תעשייה. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה למשרד הכלכלה והתעשייה סך של 14.5 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

9. להנחות את הרשות להשקעות במשרד הכלכלה והתעשייה להפעיל מסלול במסגרת הוראת מנכ"ל מס' 4.85 שעניינה תוכנית האצה וצמיחה של עסקים ויצירת משרות בשכר גבוה, לתמרוץ מעסיקים שאתרם מצוי או יוקם ביישוב מהיישובים צמודי הגדר, להעסיק עובדים בשכר גבוה. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה למשרד הכלכלה והתעשייה סך של 10 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

10. להנחות את רשות ההשקעות במשרד הכלכלה והתעשייה, בתיאום עם מנהלת "תנופה לצפון" ומשרד האוצר, להפעיל מסלול ייעודי להשתתפות בשכר, למסיימי תואר טכנולוגי או הנדסי או תעודת הנדסאי, שייקלטו לעבודה ראשונה בחברות היי-טק ובתעשייה המתקדמת ביישובים צמודי הגדר. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה למשרד הכלכלה והתעשייה סך של 6 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

11. להנחות את משרד הכלכלה לפעול להגברת החשיפה של האוכלוסייה והעסקים ביישובים צמודי הגדר לכלי הסיוע המפורטים בסעיפים 5 עד 10 להחלטה. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה למשרד הכלכלה והתעשייה סך של 1 מיליון ש"ח בשנת 2026 מהמקור התקציבי המפורט בסעיף 19(א) להחלטה.

12. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ומשרד האוצר לבחון היתכנות לקיום טיסות מהמנחת בקריית שמונה לשדות תעופה במרכז הארץ, לרבות בהיבטים כלכליים ותפעוליים, רמת ביקושים, יכולת יישום תעופתית והשפעות מפגעי רעש, סביבה והגבלות בנייה. לצורך עריכת הבחינה יוקצה למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים סך של 200 אלף ש"ח בשנת 2026, וככל שבממצאי הבחינה יימצא שניתן לקיים טיסות כאמור, לצורך סיוע בהפעלת שירות טיסות המותאם לצרכי התעסוקה של התושבים באזור, יוקצה למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים, סך של 8 מיליון ש"ח בשנת 2026, ולצורך תפעול המנחת, יוקצה למנהלת "תנופה לצפון" סך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2026. בסך הכל לצורך יישום הסעיף, יוקצה עד 10.2 מיליון ש"ח בשנת 2026, מהמקור התקציבי המפורט בסעיף 19(א) להחלטה.

13. להנחות את משרד הבריאות, בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון" ומשרד האוצר, לפעול לקידום הקמה ותפעול של מרפאת מומחים, מוקד חירום רפואי, הצבת ניידת טיפול נמרץ והעמדת פינוי מוסק, בקריית שמונה, באמצעות מבחן תמיכה לקופות החולים או במנגנון אחר שיוסכם בין משרד הבריאות, משרד האוצר, ומנהלת "תנופה לצפון". לצורך יישום סעיף זה, יוקצה סך של 30 מיליון ש"ח בשנת 2026 מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

14. להנחות את משרד הנגב והגליל, בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון", לפעול לחיזוק כושר הביצוע של רשויות צמודי הגדר לרבות במימוש כספים שהוקצו להן במסגרת החלטות ממשלה, באמצעות מתן שירותי ייעוץ מלווה לרשויות או שירותי ניהול, תכנון ובקרה של פרויקטים או פעולות אחרות שיש בהן לחזק את כושר הביצוע כאמור, לפי בחירת הרשות, בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון". השירותים האמורים יכול שיינתנו על ידי משרד הנגב והגליל, הרשות לפיתוח הגליל או באמצעות תמיכה של המשרד ברשויות, לפי בחירת הרשות. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי סך של 20 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2028 מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

15. להנחות את משרד הנגב והגליל לגבש תכנית לעיר קריית שמונה ביחס למענים הנדרשים בשל הקמת אוניברסיטת תל-חי בה, בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון", משרד האוצר. התכנית תכלול העתקה של מבני לימודים לתוך העיר, בינוי, שיפוץ, הצטיידות והשמשה של מבנים לצרכי לימודים וליצירת חוויה סטודנטאית ברחבי העיר, הקמת מתחם עבודה משותף ומתחם להשכרה שיוכל לשמש חברות או לקיום ארועים, חיזוק שיתופי הפעולה וקשרי הקהילה והעבודה בין האקדמיה והעירייה. לצורך כך, יוקצה סך של 30 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2026-2027, מהמקור התקציבי האמור בסעיף 19(א) להחלטה.

16. להנחות את משרד הפנים ומשרד האוצר לערוך בחינה של המצב הפיננסי של רשויות צמודי הגדר במרחב העירוני ברבעון האחרון של שנת 2026, אשר תוצג לצוות המנהלים הכלליים האמור בסעיף 18 להחלטה עד ליום 30 בנובמבר 2026. במסגרת הבחינה ייבחנו בין היתר הכנסות הרשויות מארנונה והיקפי הגבייה ביחס לשנים הקודמות, בפילוח בין ארנונה שאינה ממגורים וארנונה ממבני מגורים.

17. לרשום את הודעת החשבת הכללית כי תפעיל את שיקול דעתה לעניין תשלום מקדמות לרשויות וליושבים לפי החלטה זו, בהתאם להוראת תכ"ס מס' 1.4.6 שעניינה השתתפות בפרויקטי פיתוח ובינוי של הרשויות המקומיות, והוראת תכ"ס מס' 6.2.1 שעניינה הקצאות כספים לגופים אחרים, לפי העניין.

18. לצורך מעקב ובקרה אחר יישום החלטה זו, יוקם צוות מנהלים כלליים בראשות המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה או מי מטעמו, ובהשתתפות המנהל הכללי של "תנופה לצפון", המנהל הכללי של משרד האוצר והמנהל הכללי של משרד הנגב והגליל, או מי מטעמם, אשר יפעל כמפורט להלן:

א. הצוות יתכנס במהלך שנת 2026 לכל הפחות פעם בחודשיים, ומעת לעת בהתאם לצורך כדי לעקוב אחר ביצוע ההחלטה, לאתר חסמים ביישומה ולפעול להסירם.

ב. אל מפגשי הצוות יוזמנו באופן קבוע ראשי רשויות צמודי הגדר במרחב העירוני או מי מטעמם, וככל שידון במפגש סעיף הנוגע גם לרשויות צמודי הגדר במרחב הכפרי, גם ראשי רשויות אלו או מי מטעמם.

ג. הצוות יפעל לגיבוש תוכנית המשך למענים ארוכי טווח לצמיחה דמוגרפית ביישובים צמודי הגדר במרחב העירוני, יחד עם משרדי הממשלה הרלוונטיים, אשר תובא לאישור הממשלה בתוך 45 יום. לצורך יישום התוכנית יוקצה סך של 100 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2027-2029, מהמקור האמור בסעיף 19(א), והכל כפי שתקבע הממשלה בהחלטתה.

19. תקציב:

א. לצורך יישום החלטה זו, יוקצה סך של 300 מיליון ש"ח, כמפורט בטבלה שלהלן ובהתאם לפריסה המפורטת בה כפי שבאה לידי ביטוי בסעיפי ההחלטה, מתוך הסכום האמור בהחלטה מס' 2330 מיום 31 באוקטובר 2024, שעניינה קידום תוכנית לשיקום ולפיתוח הצפון בעקבות מלחמת חרבות ברזל.

ב. אופן חלוקת התקציב בין היישובים צמודי הגדר במרחב העירוני כאמור בהחלטה זו, ייקבעו בהסכמה בין מנהלת "תנופה לצפון" ובין משרד האוצר.

ג. עד לאישורו בכנסת של תקציב המדינה לשנת 2026, ביצוע התקציב לפי החלטה זו כפוף להוראות סעיף 3ב לחוק יסוד: משק המדינה, ולהוראות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

טבלה מאזנת

עדיפות לאומית

החלטה זו מוגשת לפי פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – **החוק**), בנושא עדיפות לאומית. בהתאם לחוק, בהחלטה מס' 3264 מיום 20 ביולי 2025, שעניינה קידום מענים ליישובים צמודי הגדר בגבול הלבנון ותיקון החלטת ממשלה, החליטה הממשלה להכריז על היישובים צמודי הגדר (0-2 ק"מ) בגבול הלבנון כבעלי עדיפות לאומית עד לסוף שנת 2029, בשל שיקולי פריסה של האוכלוסייה (סעיף 151(ב)(3) לחוק) ולמיקומו הגאוגרפי של האזור או של היישוב (סעיף 151(ב)(4) לחוק), והכל כמפורט שם.

נספח א' - יישובים צמודי גדר בגבול הלבנון

רשות מקומית	יישוב
הגליל העליון	ברעם
	יפתח
	יראון
	מלכיה
	מנרה
	מעין ברוך
	משגב עם
	דפנה
	יובל
	מרגליות
מבואות החרמון	דישון
	אדמית
	חניתה
מטה אשר	כפר ראש הנקרה
	עראמשה
	בצת
	מטולה
מטולה	מטולה
מעלה יוסף	כפר רוזנואלד (זרעית)
	מתת
	נטועה
	שתולה
	שומרה
	יערה
	אביבים
מרום הגליל	דוב"ב

קריית שמונה	קריית שמונה
רג'ר	רג'ר
שלומי	שלומי

דברי הסבר

במטרה לסייע ליישובים בטווח של 0-2 ק"מ מגבול הלבנון ולתושביהם, קיבלה הממשלה ביום 20 ביולי 2025 את החלטה מס' 3264, שעניינה קידום מענים לישובים צמודי הגדר בגבול הלבנון ותיקון החלטת ממשלה (להלן – **החלטה 3264**), אשר נועדה לתת מענה מהיר וממוקד ליישובים האמורים.

החלטה 3264 הגדירה את הישובים קריית שמונה, שלומי ומטולה כיישובים צמודי גדר במרחב העירוני ואת יתר היישובים צמודי הגדר כיישובים צמודי גדר במרחב הכפרי, תוך שנקבעה בה הבחנה בין המענים שניתנו למרחב הכפרי לעומת המענים שניתנו למרחב העירוני, בשים לב בין היתר לשונות בין סוגי היישובים וכפועל יוצא לצרכי שלהם, אשר באותה החלטה הביאה לכך שהטבות שעניינן צמיחה דמוגרפית יוחדו בעיקרן למרחב הכפרי.

בין היתר, החלטה 3264 קבעה שעל מנת ליתן מענה לעידוד צמיחה דמוגרפית מהירה, ביישובים צמודי הגדר במרחב הכפרי יוקמו בהליך מהיר שכונות זמניות לקליטת משפחות חדשות, קבעה תמריץ להתיישבות משפחות ביישובים אלה בדרך של העמקת סבסוד פיתוח התשתיות למשפחות שיבנו בהם את בתיהן, כאשר הטבה זו ניתנה גם למטולה.

ביחס למענים המקבילים ליישובים צמודי הגדר במרחב העירוני, הכוונה הייתה שאלו יינתנו במסגרת תכנית חומש, ואולם במסגרת עבודת המטה לגיבוש מענים ארוכי הטווח לגידול דמוגרפי במרחב המכונה 0-9 ק"מ מגבול הלבנון במרחב העירוני, נמצא שיש צורך במענה לעידוד צמיחה דמוגרפית מהירה, גם ליישובים צמודי הגדר במרחב העירוני, ולכן במסגרת החלטה זו ניתנים תמריצים בעלי השפעה לטווח המידי גם למרחב העירוני.

נתוני צריכת מים וחשמל, שהתקבלו מתאגיד המים והביוב "התנור" של קריית שמונה ומטולה ומחברת החשמל, מלמדים שהיקף הפעילות של מפעלים ועסקים ביישובים צמודי הגדר במרחב העירוני נמוך משמעותית מכפי שהיה ערב מלחמת "חרבות ברזל". כך, נתוני תאגיד המים האמור בנוגע לצריכת מים לא ביתית (מסחר ומלאכה) מצביעים על כך ששיעור הצריכה המצרפי עמד בחודשים ספטמבר עד אוקטובר 2025 על 82% בקריית שמונה ועל 32% במטולה, ביחס לתקופה המקבילה בשנת 2023. תמונה דומה עולה, לפי גורמי המקצוע במנהלת "תנופה לצפון", גם מניתוח שביצעו לנתוני חברת החשמל, אשר מהם עולה כי צריכת החשמל המצרפית במגזר העסקי בישובים קריית שמונה, מטולה ושלומי נמוכה ביחס לצריכה ערב מלחמת "חרבות ברזל".

מצב דברים זה ככל הנראה אינו ייחודי לצמודי הגדר במרחב העירוני בלבד, וההנחה של גורמי המקצוע במנהלת "תנופה לצפון" היא שהיקף הפעילות במגזר העסקי ירד משמעותית בכלל היישובים צמודי הגדר ובמרחב של 0-2 ק"מ מגבול הלבנון, שיש בו ללמד על קושי ממשי בהתבססות מחודשת של הכלכלה המקומית במרחב זה.

בהינתן מצב דברים זה, ובשים לב לכך שבהחלטה 3264 ניתנו מענים בהיבטי צמיחה דמוגרפית ליישובים צמודי הגדר במרחב הכפרי בעיקר, מוצע כעת לתת מענים מקבילים ליישובים צמודי הגדר במרחב העירוני בהיבטי צמיחה דמוגרפית, כאשר המענים הנוגעים לתושבים קיימים, יינתנו לכלל היישובים צמודי הגדר. כמו כן, נוכח הירידה בפעילות העסקית ביישובים צמודי הגדר, כעולה מהנתונים המובאים לעיל, מוצע כעת לתת מענים להאצת הפעילות העסקית בכלל היישובים צמודי הגדר.

מוצע כעת לחזק ולעודד את הצמיחה הדמוגרפית ביישובים צמודי הגדר באמצעות קידום תוכנית להפעלת "ארנק דיגיטלי" הן למי שיעתיקו את מקום מגוריהם לאחד מהיישובים צמודי הגדר במרחב העירוני, לצורך מתן תמריץ ישיר לקבוע את מקום המגורים בהם, והן לתושבים קיימים בכלל היישובים צמודי הגדר, על מנת למנוע עזיבה של אוכלוסייה קיימת. זאת, כאשר השימושים שייקבעו ל"ארנק הדיגיטלי" יתמركزו צריכה

מקומית, יגביר את הפעילות הכלכלית המקומית בתוך מרחב צמודי הגדר, יתמוך במערכת המסחרית המקומית ויחזק את החיבור בין תושבים ליישובים, כך שייתן מענה הן לשיקום המרקם הקהילתי והן לשיקום הכלכלי של המרחב האמור.

מענה נוסף, אשר נועד להבטיח רציפות דמוגרפית, הוא יצירת תוכנית על ידי משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, אשר במסגרתה יינתנו מענים אשר נועדו ליצור סביבת חיים איכותית, תוססת ומודרנית, במטרה ליצור חווית חיים מלאה שתעניק לתושבי היישובים צמודי הגדר במרחב העירוני תחושת שייכות, קהילתיות ועוד, על מנת להתמודד עם החשש מזליגת אוכלוסייה צעירה ומשפחות מבוססות למרכז הארץ. זאת ייעשה באמצעות השקעה בנראות המרחב הציבורי, מיתוג מחדש של צמודי הגדר במרחב העירוני כ"עוד מגורים אטרקטיבי", שימת דגש על איכות החיים שהמגורים בהם תאפשר, שימור אוכלוסייה צעירה במרחב האמור על ידי יצירת אקו-סיסטם עירוני חי וארועים חברתיים, על ידי הקמה וליווי של "קהילות התיישבות" (למשל, קהילות טכנולוגיה, אמנות, חינוך) אשר הוכחו כמנוע צמיחה דמוגרפי משמעותי וכגורם שיש בו למשוך אוכלוסיות דומות וכך לחזק את המרקם הכלכלי-חברתי של העיר. המענים האמורים יכול שיינתנו על ידי תמיכה של המשרד ברשויות שבתחום שיפוטן יישובים צמודי גדר במרחב העירוני, באמצעות אשכול נגב מזרחי או נגב מערבי, לפי העניין, או באמצעות רכש, הכל בהתאם למאפייני המענה והתאמתו למסלול שבאמצעותו יבוצע.

במסגרת המענים הכלכליים, מוצע בין היתר להנחות את הרשות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה להמשיך להפעיל את תוכנית "עושים עסק" תוך שימת דגש על בתי עסק ביישובים צמודי הגדר, אשר במסגרתה ניתן לקיים ירידים, שיפוז חזיתות לעסקים ועוד, להנחות את רשות ההשקעות במשרד הכלכלה והתעשייה להפעיל מסלול להשתתפות בשכר לבוגרי לימודי השכלה גבוהה במקצועות טכנולוגיים והנדסיים, באופן שיעודד את ההישארות שלהם באזור וימשוך חברות שיקלטו לעבודה ראשונה עובדים כאמור.

יחד עם זאת, ועל מנת לאפשר למי שירצה לעבוד במרכז הארץ להתגורר ביישובים צמודי הגדר ובאזור הסובב אותם בכלל, מוצע לבחון פתרון תחבורתי של טיסות אזרחיות מהמנחת בקריית שמונה לשדות תעופה במרכז הארץ, באופן שישם דגש על חיזוק הנגישות, שימור ההון האנושי ועידוד מגורים באזור.

מנחת קריית שמונה הוא מנחת אזרחי שממוקם ממזרח לעיר קריית שמונה, אשר שימש בעבר לפעילות תעופתית אזרחית מגוונת, לרבות טיסות מסחריות, תעופה כללית, פעילות חקלאית ושימושים ביטחוניים. המנחת הופעל לאורך השנים על ידי גורם אזרחי ולאחרונה קיבל אישור הפעלה מרשות התעופה האזרחית, ולכן כעת מוצע לבחון את ההיתכנות המקצועית, התפעולית, הכלכלית והסביבתית, לצורך הפעלת שירות טיסות כאמור, אשר תאפשר לתושבי האזור לשלב זאת עם תעסוקה במרכז הארץ, ובכך לחזק את הציבות הדמוגרפית והכלכלית.

שיפור הנגישות התחבורתית כאמור, ככל שממצאי הבחינה יאפשרו את הפעלת הטיסות כמוצע, עשוי גם להקל על הגעה לשירותים רפואיים מתקדמים. זאת, בנוסף להקצאה המוצעת לצורך הקמת מרפאת מומחים, הוספת נידת טיפול נמרץ ומסוק לפינוי רפואי בחירום, אשר גם הם יתרמו לקיצור זמני הגעה של מטופלים בעת אירוע חירום רפואי אל בתי החולים באזור וישפרו את הטיפול הרפואי הניתן במצבי חירום רפואי.

בהקשר זה יצוין כי הפריפריה הרחוקה ובכללה היישובים צמודי הגדר מתאפיינים בפערי נגישות פיזיים לשירותי בריאות. כך לפי דוח שוויוניות בבריאות של משרד הבריאות לשנת 2023, אשר ממנו עולה כי תושבי הצפון המרוחק מתמודדים עם המרחקים הגדולים ביותר בישראל בהגעה למוסדות אשפוז. תושב קריית שמונה עשוי להידרש לנסיעה של כ-40 דקות (כ-30 ק"מ) כדי להגיע לבית החולים הקרוב ביותר, "זיו" בצפת, ולנסיעה של כשעה (כ-65 ק"מ) למרכז הרפואי "צפון" (פוריה) בטבריה.

מוצע כי אלו יוצבו ויוקמו בקריית שמונה דווקא בשל המרכזיות הגיאוגרפית שלה במרחב והנגישות הלוגיסטית. קריית שמונה היא מהווה את הלב הגאומטרי של אצבע הגליל, מחוברת לעורקי התחבורה הראשיים (כביש 90) המקשרים בין יישובי המועצה האזורית הגליל העליון ויישובי המועצה האזורית מבואות החרמון, כך שהצבת השירותים האמורים בה תאפשר זמן הגעה קצר ממרבית היישובים צמודי הגדר ואף מהיישובים בטווח של עד 9 ק"מ מגבול הלבנון (סמוכי גדר).

לבסוף, נוכח הקושי של הרשויות המקומיות שבתחום שיפוטן יישובים צמודי גדר במימוש המשאבים הכספיים שמועברים אליהם באמצעות כלי סיוע שונים, ועל מנת לאפשר שיקום ופיתוח מהירים ויעילים של היישובים צמודי הגדר והמרחב סביבם בכלל, מוצע כעת להעמיד לרשות אלו סל כלים מקצועי שיאפשר להן לבחור, בהתאם לצרכים של כל רשות, לקבל סיוע בדרכים שונות: מודל של ניהול חיצוני שבמסגרתו גופים מקצועיים יובילו פרויקטים מוגדרים "מקצה לקצה" עבור הרשות, באופן שיאפשר לרשות להוציא אל הפועל משימות מורכבות מבלי להעמיס על המנגנון הקיים, תוך שימוש ביכולות ביצוע חיצוניות ומהירות, וזאת דרך משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי או דרך הרשות לפיתוח הגליל; שילוב יועצים ומומחי תוכן שיפעלו יחד עם הגורמים הרלוונטיים ברשות המקומית ויסייעו בהובלת פרויקטים, יתמכו בתהליכי קבלת ההחלטות ויתרמו לשיפור שיטות העבודה המנהליות בתוך המחלקות השונות ברשות; מתן מעטפת תומכת לבעלי התפקידים ברשות המקומית, לרבות יצירת ממשקי עבודה, קיום סדנאות לחיזוק מקצועי, הקניית כלים פרקטיים לניהול מכרזים, תכנון ובקרה ועוד, על מנת לחזק את הביטחון המקצועי של הצוותים ולאפשר להם להתמודד עם היקפי העבודה הגדלים; סיוע באיסוף, ארגון וניתוח של נתונים אודות ניצול תקציבי וקצב התקדמות פרויקטים, באופן שיאפשר ניהול יעיל של משאבי הרשות המקומית ויסייע לממשלה בבואה לבחון את אפקטיביות הסיוע ולדייק את הצרכים העתידיים.

תקציב

כמפורט בהחלטה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 1786 מיום 27 במאי 2024, שעניינה תוכנית למענים בטווח המיידי והקרוב וקידום מתווה רב-שנתי לשיקום ופיתוח הצפון ;
החלטה מס' 2330 מיום 31 באוקטובר 2024, שעניינה קידום תוכנית לשיקום ולפיתוח הצפון בעקבות מלחמת חרבות ברזל ;
החלטה מס' 2826 מיום 4 במרץ 2025, שעניינה קידום מענים בתחום החינוך הבלתי פורמלי, החוסן הקהילתי והרווחה ליישובים המפונים בצפון ותיקון החלטת ממשלה ;
החלטה מס' 3264 מיום 20 ביולי 2025, שעניינה קידום מענים ליישובים צמודי הגדר בגבול הלבנון ותיקון החלטת ממשלה ;
החלטה מס' 3265 מיום 20 ביולי 2025, שעניינה תוכנית להאצה כלכלית והשבת פעילות עסקית בצפון ;
החלטה מס' 3374 מיום 21 בספטמבר 2025, שעניינה התוכנית הממשלתית הרב-שנתית לשיקום וצמיחה של יישובים בטווח המכונה 9-0 ק"מ מגבול הלבנון – פרק החינוך ;

החלטה מס' 3679 מיום 22 בדצמבר 2025, שעניינה התוכנית הממשלתית הרב-שנתית לשיקום וצמיחה של יישובים בטווח המכונה 9-0 ק"מ מגבול הלבנון ולעיר נהרייה – פרקי חקלאות, מים והגנת הסביבה; החלטה מס' 3669 מיום 22 בדצמבר 2025, שעניינה קידום מענים בתחום הרווחה והחוסן הקהילתי וחיזוק ההון האנושי במחלקות לשירותים חברתיים – תיקון החלטת ממשלה.

עמדות שרים אחרים שההצעה נוגעת לסמכותם

שרים נוספים שההצעה נוגעת למשרדיהם – טרם התקבלה עמדתם.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר

טרם נמסרה עמדתם.

מגישים: ראש הממשלה
שר האוצר
שר במשרד האוצר
שר הנגב, הגליל והחוסן הלאומי

י"ד בשבט התשפ"ו
1 בפברואר 2026

